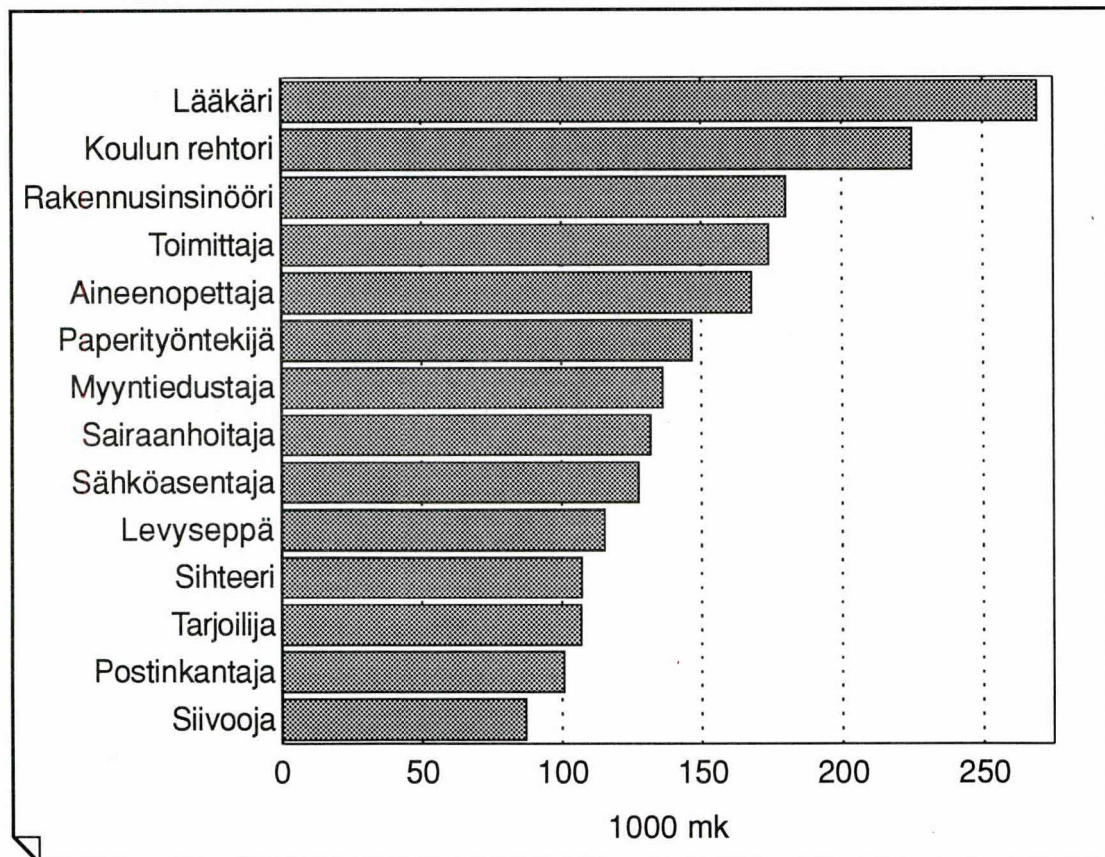

Tulonjaon ennakkotilasto 1991

Alustavia tietoja kokopäiväisten palkansaajien tuloista ja tulokehityksestä

14.12.1992

Keskimääräinen vuosipalkka eräissä ammateissa vuonna 1991

Kokopäiväisten palkansaajien määrää putosi 160 000 henkilöllä

Suomessa oli vuonna 1991 noin 1 430 000 kokopäiväistä palkansaajaa. Edellisenä vuonna koko vuoden kokopäiväisissä työskennelleitä oli noin 160 000 enemmän. Kokopäiväisten palkansaajien palkkatulot olivat keskimäärin 126 900 markkaa vuonna 1991 (taulukko 1). Miesten palkkatulot olivat keskimäärin 144 600 markkaa ja naisten 109 300 markkaa. Johtotehtävissä toimivilla ylemmillä toimihenkilöillä palkkatulot olivat 221 700 markkaa. Saman ryhmän miehillä palkkatulot olivat keskimäärin 243 800 markkaa ja naisilla 157 200 markkaa. Sosioekonomisista ryhmistä alhaisimmat palkkatulot olivat palvelu- ja jakelutyöntekijöillä, 100 400 markkaa. Teollisuudessa naisten

palkkatulot jäivät vielä tätäkin alemmaksi, 86 800 markkaan. Veronalaisia tulonsiirtoja kokopäiväiset palkansaajat saivat keskimäärin 1 500 markkaa, naiset 1 700 markkaa ja miehet 1 200 markkaa.

Kokopäiväisten palkansaajien palkkatulot kasvoivat vuonna 1991 keskimäärin 5,8 prosenttia edellisestä vuodesta. Naisten palkkatulot kasvoivat 7,1 prosenttia ja miesten selvästi vähemmän, 4,8 prosenttia. Voimakkainta palkkakehitys oli alempien toimihenkilöiden ryhmässä "muut alemmat toimihenkilöt" (8,6 %) ja heikointa teollisuustyöntekijöillä, (3,4 %).

TAULUKKO 1.

Kokopäiväisten palkansaajien keskimääräiset palkkatulot ja saadut veronalaiset tulonsiirrot sekä ennakonpidätyksen jälkeiset tulot sosioekonomisen aseman ja sukupuolen mukaan vuonna 1991

Sosioekonominen asema	Sukupuoli	Henkilöitä		Palkkatulot		Palkkatulot + saadut veronalaiset tulonsiirrot		Ennakonpidätyksen jälkeiset tulot	
		Otoksessa	Perusjoukossa 1 000 kpl	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91
Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt	Miehet	244	54,5	243,8	5,1	245,7	5,3	148,9	7,0
	Naiset	77	18,6	157,2	6,9	159,6	6,4	102,3	8,2
	Yhteensä	321	73,1	221,7	5,4	223,8	5,5	137,0	7,2
Suunnittelu-, tutkimus- ja opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt	Miehet	309	86,1	183,7	5,4	184,1	5,3	119,8	6,1
	Naiset	255	65,8	158,6	6,2	160,2	6,0	105,4	7,0
	Yhteensä	564	151,9	172,8	5,7	173,7	5,6	113,6	6,4
Muut ylemmät toimihenkilöt	Miehet	185	42,6	200,5	4,5	201,7	4,6	128,2	5,8
	Naiset	167	42,8	148,6	7,2	150,5	6,9	99,2	7,5
	Yhteensä	352	85,4	174,5	5,6	176,1	5,4	113,7	6,4
Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt	Miehet	285	98,6	149,4	5,3	150,2	5,4	102,0	6,0
	Naiset	92	30,2	111,3	4,4	114,1	4,4	79,6	4,9
	Yhteensä	377	128,8	140,5	5,2	141,7	5,3	96,8	5,8
Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt	Miehet	119	40,9	123,4	6,1	124,5	6,2	88,8	7,7
	Naiset	496	178,9	100,8	7,1	102,3	6,9	72,7	7,3
	Yhteensä	615	219,8	105,0	6,8	106,4	6,7	75,7	7,4
Muut alemmat toimihenkilöt	Miehet	98	33,4	130,4	6,9	131,3	7,0	92,7	7,7
	Naiset	595	212,4	105,1	8,8	106,9	8,8	75,5	8,6
	Yhteensä	693	245,8	108,5	8,6	110,2	8,5	77,8	8,5
Teollisuustyöntekijät	Miehet	512	181,9	121,0	3,4	122,5	3,9	85,9	5,0
	Naiset	110	40,1	86,8	3,1	88,9	4,3	65,0	5,2
	Yhteensä	622	222,0	114,8	3,4	116,4	4,0	82,1	4,9
Palvelu- ja jakelutyöntekijät	Miehet	277	100,7	110,5	4,3	112,0	5,0	81,3	5,6
	Naiset	233	85,8	88,6	6,7	90,3	6,7	66,2	7,2
	Yhteensä	510	186,5	100,4	5,2	102,0	5,7	74,3	6,3
Muut työntekijät	Miehet	214	74,8	110,3	4,0	111,6	4,5	81,1	5,1
	Naiset	139	44,2	91,3	7,2	92,7	7,0	67,8	8,0
	Yhteensä	353	119,0	103,3	5,0	104,6	5,3	76,1	6,0
Yhteensä	Miehet	2243	713,5	144,6	4,8	145,8	5,1	98,9	6,0
	Naiset	2164	718,9	109,3	7,1	111,0	7,0	77,6	7,4
	Yhteensä	4407	1432,4	126,9	5,8	128,4	5,9	88,2	6,6

Laman myötä naisten ja miesten palkkaerot ovat hienokseltaan kaventuneet. Tarkastelujoukossa naisten keskimääräisten palkkatulojen osuus miesten palkoista oli 75,6 prosenttia vuonna 1991, kun se edellisessä vuonna oli 74,7 prosenttia. Yksi syy sukupuolten välisten palkkaerojen tasaantumiseen löytyy oletettavasti siitä, että taloudellinen laskusuhdanne on vähentänyt mm. ylityökorvauksien ja muiden lisäpalkkioiden määrää, joita miehet ovat perinteisesti saaneet enemmän kuin naiset.

Palkansaajien ennakonpidätyksen jälkeiset tulot kasvoivat vuonna 1991 keskimäärin 6,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Voimakkainta em. tulojen kasvu oli ryhmällä "muut alemmat toimihenkilöt" (8,5 %) ja heikointa teollisuuden työntekijöillä (4,9 %). Myös ennakonpidätyksen jälkeiset tulot kasvoivat naisilla enemmän (7,4 %) kuin miehillä (6,0 %).

Teollisuustyöntekijöiden palkat nousivat vähiten

Julkisen sektorin kokopäiväisillä palkansaajilla palkkatulotaso oli hiukan korkeampi kuin yksityisellä sektorilla vuonna 1991 (taulukko 2). Julkisen sektorin palkansaajan keskimääräinen palkkatulo oli 127 600 markkaa ja yksityisen sektorin 126 500 markkaa. Kuitenkin julkisen sektorin työntekijöiden palkkataso on selvästi alhaisempi kuin yksityisen sektorin. Korkeimmat palkat olivat julkisen sektorin johtotehtävissä toimivilla ylempillä toimihenkilöillä, 232 000 markkaa ja alhaisimmat julkisen sektorin so-

sioekonomisessa ryhmässä "muut työntekijät", 96 100 markkaa.

Taulukossa 2 ilmenevä julkisen sektorin hiukan parempi palkkataso selittyy pitkälti sektoreiden välisillä koulutustasoeroilla, sillä julkisen sektorin palkansaajat ovat suhteellisesti korkeammin koulutettuja kuin yksityisen sektorin palkansaajat (kuvio 1. sivulla 11). Kuitenkin jokaisella koulutustasolla yksityisen sektorin palkkataso oli korkeampi kuin julkisen sektorin.

TAULUKKO 2.

Kokopäiväisten palkansaajien keskimääräiset palkkatulot ja saadut veronalaiset tulonsiirrot sekä ennakonpidätyksen jälkeiset tulot sosioekonomisen aseman ja sektorin mukaan vuonna 1991

Sosioekonominen asema	Sektori	Henkilöitä		Palkkatulot		Palkkatulot + saadut veronalaiset tulonsiirrot		Ennakonpidätyksen jälkeiset tulot	
		Otoksessa	Perusjoukossa 1 000 kpl	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91
Johtotehtävissä toimivat ylempät toimihenkilöt	Julkinen	37	8,4	232,0	8,1	236,9	8,7	141,9	8,8
	Yksityinen	284	64,8	220,4	4,9	222,1	4,8	136,4	6,7
Suunnittelu-, tutkimus- ja opetustehtävissä toimivat ylempät toimihenkilöt	Julkinen	399	101,7	171,1	5,9	172,2	5,7	112,7	6,7
	Yksityinen	165	50,2	176,3	3,8	176,7	3,9	115,3	4,5
Muut ylempät toimihenkilöt	Julkinen	179	43,1	170,3	5,6	172,0	5,4	110,3	6,8
	Yksityinen	173	42,3	178,7	5,5	180,2	5,6	117,1	6,0
Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt	Julkinen	90	27,9	141,3	4,7	143,2	5,1	97,8	6,0
	Yksityinen	287	100,9	140,3	5,3	141,3	5,2	96,5	5,7
Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt	Julkinen	113	40,8	99,4	8,2	100,8	8,6	71,9	8,1
	Yksityinen	502	179,0	106,3	6,6	107,7	6,4	76,6	7,4
Muut alemmat toimihenkilöt	Julkinen	440	152,8	106,0	8,2	107,5	8,1	76,2	8,0
	Yksityinen	253	92,9	112,7	8,5	114,7	8,5	80,4	8,7
Teollisuustyöntekijät	Julkinen	21
	Yksityinen	601	213,7	114,8	3,3	116,5	3,9	82,2	4,9
Palvelu- ja jakelutyöntekijät	Julkinen	165	59,6	97,9	7,5	100,4	8,5	72,3	8,5
	Yksityinen	345	126,9	101,6	4,3	102,8	4,3	75,3	5,2
Muut työntekijät	Julkinen	109	37,5	96,1	5,9	97,6	6,1	71,7	6,3
	Yksityinen	244	81,5	106,6	4,6	107,7	4,9	78,2	5,9
Yhteensä	Julkinen	1553	480,2	127,6	6,8	129,2	6,8	88,3	7,4
	Yksityinen	2854	952,2	126,5	5,0	127,9	5,1	88,2	6,0

Kokopäiväisten palkansaajien palkkatulot kasvoivat julkisella sektorilla keskimäärin 6,8 prosenttia ja yksityisellä sektorilla 5,0 prosenttia vuonna 1991. Voimakkainta palkkakehitys oli julkisen sektorin alempien toimihenkilöiden ryhmissä "itsenäistä toimistotyötä tekevät" ja "muut alemmat toimihenkilöt" (8,2 %) ja heikointa yksityisen sektorin teollisuustyöntekijöillä (3,3 %).

Ennakkopidätyksen jälkeiset tulot kasvoivat eniten julkisen sektorin johtotehtävissä toimivilla ylempillä toimihenkilöillä (8,8 %) ja vähiten yksityisen sektorin suunnittelu-, opetus- ja tutkimustehtävissä toimivilla ylempillä toimihenkilöillä (4,5 %)

Korkeimmat palkkatulot oli Uudenmaan läänin palkansaajilla, 142 900 markkaa ja alhaisimmat Pohjois-Karjalan läänin palkansaajilla, 114 700 markkaa (taulukko 3). Uudenmaan läänin miespalkansaajien palkat olivat keskimäärin 164 500 markkaa, mutta Vaasan läänin naispalkansaajien 99 300 markkaa.

TAULUKKO 3.

Kokopäiväisten palkansaajien keskimääräiset palkkatulot ja saadut veronalaiset tulonsiirrot sekä ennakkopidätyksen jälkeiset tulot läänin ja sukupuolen mukaan vuonna 1991

Lääni	Sukupuoli	Henkilöitä		Palkkatulot		Palkkatulot + saadut veronalaiset tulonsiirrot		Ennakkopidätyksen jälkeiset tulot	
		Otoksessa	Perusjoukossa 1 000 kpl	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91
Uudenmaan lääni	Miehet	645	215,6	164,5	4,8	166,0	5,1	109,5	6,1
	Naiset	635	228,6	122,5	6,3	124,0	6,3	85,1	6,7
	Yhteensä	1280	444,2	142,9	5,4	144,3	5,6	96,9	6,4
Turun- ja Porin lääni	Miehet	348	106,2	133,1	5,2	134,1	5,4	92,5	6,4
	Naiset	315	101,7	100,2	8,1	102,3	8,0	73,2	8,5
	Yhteensä	663	207,8	117,0	6,3	118,6	6,5	83,1	7,2
Hämeen lääni	Miehet	304	97,0	139,4	4,7	140,3	4,8	96,5	5,6
	Naiset	297	98,1	103,4	5,7	105,2	6,0	74,5	6,6
	Yhteensä	601	195,1	121,3	5,2	122,6	5,3	85,4	6,0
Kymen lääni	Miehet	152	48,2	142,1	5,2	143,1	5,1	97,0	6,1
	Naiset	147	52,1	101,5	8,2	103,2	8,3	72,9	8,2
	Yhteensä	299	100,3	121,0	6,4	122,4	6,5	84,5	7,0
Mikkelin lääni	Miehet	78	25,4	134,4	6,1	135,6	6,9	92,6	7,4
	Naiset	71	21,2	103,4	8,8	103,7	8,3	73,1	7,8
	Yhteensä	149	46,5	120,3	7,1	121,1	7,3	84,3	7,5
Pohjois-Karjalan lääni	Miehet	73	21,2	125,1	3,3	126,9	3,3	89,6	4,7
	Naiset	78	22,9	105,1	7,6	106,3	7,5	74,7	7,4
	Yhteensä	151	44,1	114,7	5,3	116,2	5,3	81,9	6,0
Kuopion lääni	Miehet	102	32,5	132,5	5,6	133,6	6,3	93,0	6,9
	Naiset	93	33,7	101,9	7,3	104,6	6,7	74,3	7,8
	Yhteensä	195	66,2	117,0	6,4	118,9	6,5	83,5	7,3
Keski-Suomen lääni	Miehet	99	30,6	139,9	5,2	141,4	6,1	96,5	7,3
	Naiset	103	31,5	105,9	4,1	108,0	4,0	76,0	4,2
	Yhteensä	202	62,1	122,6	4,8	124,5	5,2	86,1	5,9
Vaasan lääni	Miehet	189	59,5	134,8	4,6	136,0	5,1	92,7	5,5
	Naiset	163	47,6	99,3	8,1	101,5	8,3	71,5	8,9
	Yhteensä	352	107,1	119,0	5,7	120,7	6,2	83,3	6,7
Oulun lääni	Miehet	165	50,3	133,5	4,2	134,5	4,3	92,7	5,1
	Naiset	176	54,9	108,8	9,8	110,2	9,1	76,6	9,0
	Yhteensä	341	105,2	120,6	6,7	121,8	6,4	84,3	6,9
Lapin lääni	Miehet	75	22,9	142,4	4,9	143,8	4,8	98,5	6,2
	Naiset	74	21,7	110,4	8,2	112,7	8,4	77,3	8,5
	Yhteensä	149	44,6	126,8	6,3	128,6	6,3	88,1	7,3
Ahvenanmaan maakunta	Miehet	13
	Naiset	12
	Yhteensä	25

Suotuisinta palkkatulojen kasvu oli Mikkelin läänin palkansaajilla (7,1 %) ja heikoita Keski-Suomen läänin palkansaajilla (4,8 %). Kun sukupuoli otetaan mukaan tarkasteluun, eniten palkkatulot kasvoivat Oulun läänin naispalkansaajilla (9,8 %) ja vähiten Pohjois-Karjalan läänin miespalkansaajilla (3,3 %).

Korkeimmat keskimääräiset palkkatulot oli vuonna 1991 energia- ja vesihuollon palkansaajilla, 162 700 markkaa, ja

alhaisimmat maa- ja metsätaloudessa työskentelevillä palkansaajilla, 101 900 markkaa (taulukko 4). Sukupuolen mukaan tarkasteltuna korkeimmat palkat olivat koulutus- ja tutkimusalan miehillä, 176 200 markkaa. Alhaisimmat vuosipalkat olivat maa- ja metsätalouden naisilla, 92 400 markkaa. Eniten palkkatulot kasvoivat energia- ja vesihuollon palkansaajilla (10,3 %) ja vähiten kauppa-, majoitus- ja ravitsemistoimintojen toimialoilla (3,4 %).

TAULUKKO 4.

Kokopäiväisten palkansaajien keskimääräiset palkkatulot ja saadut veronalaiset tulonsiirrot sekä ennakonpidätyksen jälkeiset tulot toimialan ja sukupuolen mukaan vuonna 1991

Toimiala	Sukupuoli	Henkilöitä		Palkkatulot		Palkkatulot + saadut veronalaiset tulonsiirrot		Ennakonpidätyksen jälkeiset tulot	
		Otoksessa	Perusjoukossa 1 000 kpl	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91
Maa- ja metsätalous	Miehet	77	21,6	106,5	5,0	107,2	4,8	77,4	4,9
	Naiset	35	10,5	92,4	9,3	95,1	9,2	67,8	9,0
	Yhteensä	112	32,1	101,9	6,2	103,2	6,0	74,3	6,1
Teollisuus	Miehet	654	214,3	140,0	3,5	141,1	3,9	95,8	4,9
	Naiset	299	100,9	101,5	3,9	103,4	4,7	73,3	5,7
	Yhteensä	953	315,2	127,7	3,6	129,1	4,1	88,6	5,1
Energia- ja vesihuolto	Miehet	60	22,1	165,1	10,1	165,4	10,1	107,7	9,7
	Naiset	10
	Yhteensä	70	24,6	162,7	10,3	163,0	10,3	106,3	9,9
Rakentaminen	Miehet	236	82,7	133,7	4,8	135,5	5,3	93,2	6,2
	Naiset	32	11,5	107,5	11,9	108,8	9,6	77,3	8,8
	Yhteensä	268	94,2	130,5	5,5	132,2	5,7	91,3	6,5
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	Miehet	244	79,7	142,3	3,0	143,1	2,9	97,8	4,9
	Naiset	339	118,2	93,1	4,1	94,5	3,8	68,6	4,8
	Yhteensä	583	197,9	112,9	3,4	114,1	3,4	80,3	4,9
Kuljetus- ja tietoliikenne	Miehet	247	84,2	127,5	3,9	128,3	4,0	90,9	4,6
	Naiset	91	31,1	108,4	4,8	109,7	4,1	77,7	4,6
	Yhteensä	338	115,2	122,4	4,1	123,3	4,0	87,4	4,6
Rahoitus- ja vakuutus toiminta	Miehet	214	65,1	164,2	5,2	165,1	5,4	108,8	6,9
	Naiset	262	91,3	116,5	8,6	118,3	8,6	81,7	9,4
	Yhteensä	476	156,4	136,3	7,0	137,8	7,1	92,9	8,2
Julkinen hallinto ja maanpuolustus	Miehet	187	59,1	156,2	5,3	157,5	6,0	106,2	7,2
	Naiset	163	50,4	112,2	8,8	114,1	8,7	79,1	9,1
	Yhteensä	350	109,5	136,0	6,5	137,5	7,0	93,7	7,8
Koulutus ja tutkimus	Miehet	168	42,8	176,2	5,4	177,4	5,4	115,7	6,6
	Naiset	282	77,5	137,3	6,5	139,1	6,4	93,4	7,0
	Yhteensä	450	120,3	151,2	6,0	152,8	6,0	101,3	6,8
Terveys- ja sosiaalipalvelut	Miehet	84	21,0	171,2	5,2	172,2	5,2	113,0	6,8
	Naiset	566	195,1	108,6	8,6	110,6	8,3	77,3	8,4
	Yhteensä	650	216,1	114,7	8,1	116,6	7,9	80,8	8,1
Muut	Miehet	72	20,9	145,0	9,4	149,3	9,1	101,7	8,8
	Naiset	85	29,9	109,3	8,5	110,1	8,1	76,9	7,7
	Yhteensä	157	50,8	124,0	8,9	126,2	8,7	87,1	8,2

Hyvä koulutus takaa hyvät tulot

Tutkijakoulutuksen saaneilla palkansaajilla oli korkeimmat palkkatulot, 235 700 markkaa (taulukko 5). Alhaisimmat palkkatulot oli odotetusti perusasteen koulutuksen saaneilla kokopäiväisillä palkansaajilla, 108 900 markkaa. Palkkatulokehitys vuonna 1991 oli suotuisinta ylemmän keskiasteen koulutuksen saaneilla palkansaajilla (7,0 %) ja etenkin ryhmän naisilla (8,6 %). Heikointa palkkatulokehitys oli perusasteen koulutuksen saaneilla (4,9 %).

Taulukossa 6 esitetään keskimääräisiä rahapalkkoja ja luontoisetuja eräissä ammateissa. Rahapalkkaan sisältyy palkkatulot pää- ja sivutoimesta sekä ylityistä. Mukaan valittiin ne ammatit, joiden edustajia tuli otokseen luotettavuuden kannalta riittävästi (yli 30). Silti tuloksiin sisältyy otoksesta johtuvaa keskivirhettä, mikä vielä vaihtelee ryhmittäin. Taulukossa esitettävät keskiarvojen keskivirhetie-

dot on laskettu oletuksella, että havainnot ovat tulleet otokseen satunnaisotannan kautta ilman ositusta.

Korkeimpia palkkoja saivat vuonna 1991 liikeyritysten toimitusjohtajat ja lääkärit, joiden vuosipalkkat kohosivat noin 270 000 markkaan. Tällä ryhmällä on myös palkkojen hajonta suurta, mikä näkyy keskivirheissä. Matalatuloisimpia olivat mm. perhepäivähoitajat (78 700 mk), siivoojat (87 000 mk) ja keittiöapulaiset (91 400 mk). Näissä ammateissa tulohajonta on vähäistä ja keskivirheet jäävät varsin alhaisiksi.

Luontoisetuja saivat eniten yritysten johtajat. Esimerkiksi toimitusjohtajat saivat keskimäärin 16 300 markan ja markkinointipäälliköt 14 400 markan edestä luontoisetuja vuonna 1991.

TAULUKKO 5.

Kokopäiväisten palkansaajien keskimääräiset palkkatulot ja saadut veronalaiset tulonsiirrot sekä ennakonpidätyksen jälkeiset tulot koulutusasteen ja sukupuolen mukaan vuonna 1991

Koulutusaste	Sukupuoli	Henkilöitä		Palkkatulot		Palkkatulot + saadut veronalaiset tulonsiirrot		Ennakonpidätyksen jälkeiset tulot	
		Otoksessa	Perusjoukossa 1 000 kpl	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91	1 000 mk	Muutos % 1990-91
Perusaste	Miehet	612	212,0	122,7	4,3	123,9	4,5	86,7	5,6
	Naiset	622	216,9	95,4	5,8	97,5	5,8	69,7	6,5
	Yhteensä	1234	428,9	108,9	4,9	110,6	5,0	78,1	5,9
Alempi keskiaste	Miehet	621	221,9	122,3	4,5	123,7	5,1	87,8	5,6
	Naiset	561	195,1	95,7	7,3	97,2	7,4	70,4	7,7
	Yhteensä	1182	417,1	109,9	5,6	111,3	5,9	79,6	6,6
Ylempi keskiaste	Miehet	443	144,7	148,6	5,5	149,5	5,8	101,3	6,4
	Naiset	498	181,2	109,0	8,6	110,2	8,5	77,4	8,7
	Yhteensä	941	325,9	126,5	7,0	127,7	7,0	88,0	7,4
Alin korkea-aste	Miehet	173	50,4	178,4	5,2	179,0	5,4	116,9	6,9
	Naiset	162	47,2	134,8	6,9	137,7	6,8	92,7	7,2
	Yhteensä	335	97,6	157,3	5,9	159,0	6,0	105,2	7,0
Alempi kandidaattiaste	Miehet	86	18,1	216,0	6,1	216,2	6,1	137,0	7,1
	Naiset	136	35,4	159,1	5,3	160,8	5,4	105,2	5,7
	Yhteensä	222	53,5	178,3	5,7	179,6	5,7	116,0	6,2
Ylempi kandidaattiaste	Miehet	254	57,3	234,1	4,4	235,8	4,5	144,8	6,3
	Naiset	169	40,2	171,0	7,3	172,4	6,7	111,4	7,7
	Yhteensä	423	97,4	208,1	5,3	209,7	5,2	131,0	6,8
Tutkijakoulutus	Miehet	54	9,1	243,6	5,9	247,6	7,0	148,6	7,3
	Naiset	16
	Yhteensä	70	11,9	235,7	5,8	238,8	6,8	144,0	7,2

TAULUKKO 6.
Kokopäiväisten palkansaajien keskimääräiset palkkatulot ja luontoisedut eräissä ammateissa vuonna 1991

Päätoimen ammatti ¹	Henkilöitä		Vuospalkka		Vuospalkan keskiarvon keskivirhe 1000 mk
	Otoksessa	Perusjoukossa 1000 kpl	Rahapalkka 1000 mk	Luontoisedut 1000 mk	
Rakennusinsinööri	41	5,9	175,3	4,9	8,9
Rakennusteknikko	87	15,3	151,6	2,7	4,3
Koneinsinööri	53	9,0	169,7	3,0	7,8
Koneteknikko	83	16,1	140,9	0,9	4,1
Laborantti	45	8,0	108,8	0,2	3,0
Koulun rehtori	46	4,9	223,2	1,6	9,8
Aineenopettaja					
– lukio ja peruskoulu	279	33,0	166,0	1,9	2,7
– ammatillinen oppilaitos	101	12,0	173,4	0,2	4,8
Luokanopettaja	45	7,8	138,6	2,4	4,1
Lastentarhan opettaja	55	10,2	111,2	1,8	3,0
Toimittaja	54	7,9	172,0	2,0	8,2
Yhteiskunnallisen alan tutkija	36	5,4	178,6	3,0	11,7
Lääkäri	113	9,5	267,4	1,9	6,6
Sairaalan osastonhoitaja	34	5,7	143,6	0,2	3,8
Sairaanhoitaja	87	13,4	131,7	0,1	2,0
Terveystenhoitaja	38	5,4	123,2	0,3	3,0
Perushoitaja	118	21,8	110,4	0,1	1,8
Sairaala-apulainen	60	12,8	93,3	0,0	1,8
Kodinhoitaja	41	7,4	101,9	0,0	3,4
Perhepäivähoitaja	125	19,7	78,5	0,3	2,0
Valtionhallinnon johtava virkamies	65	8,2	199,1	0,6	10,2
Liikerytymisen toimitusjohtaja	226	22,5	253,4	16,3	10,8
Kirjanpitäjä	108	21,3	106,4	0,6	2,3
Sihteeri	198	39,8	106,3	0,9	1,6
Yleiskonttoristi	149	25,5	96,8	0,4	2,1
ATK-suunnittelija	79	13,3	171,3	4,7	4,6
Pankkitoimihenkilö	192	32,1	120,3	4,3	2,6
Markkinointipäällikkö	51	5,8	220,7	14,4	11,9
Myyntityön johtaja	122	17,4	187,7	12,8	6,1
Myyntiedustaja	51	9,1	129,9	6,2	5,5
Kaupan myyjä	281	49,2	88,5	1,0	1,7
Maataloustyöntekijä	59	9,3	87,5	1,1	2,7
Metsuri	40	4,9	94,5	0,0	4,3
Autonkuljettaja	238	43,6	110,4	0,1	1,7
Postinkantaja	60	11,2	100,7	0,0	3,1
Kirvesmies	85	13,4	124,4	0,0	4,0
Koneen- ja moottorin korjaaja	83	15,0	111,9	0,0	2,5
Levyseppä	57	10,0	115,3	0,0	2,7
Hitsaaja	50	9,6	115,5	0,4	2,7
Sähköasentaja	78	14,2	127,3	0,2	3,8
Paperityöntekijä	67	12,9	146,4	0,1	3,1
Varastomies	91	17,0	100,3	0,2	2,5
Poliisi	52	8,3	155,4	0,1	5,3
Kokki	114	18,7	93,7	0,9	1,9
Keittiöapulainen	71	14,3	90,6	0,8	1,6
Tarjoilija	56	11,4	106,3	0,7	4,8
Siivoaja	170	32,0	86,9	0,1	1,5
Upseeri	44	7,6	146,7	0,5	5,9

1 Amatit ovat Tilastokeskuksen ammattiluokituksen mukaisessa järjestyksessä.

Suhdannetaantuma tasoitti kokopäiväisten palkansaajien palkkaeroja

Asetelmassa 1 on esitetty koko vuoden kokopäivätyössä olleiden palkansaajien desiiilien tulo-osuudet vuosina 1990 ja 1991. Tästä palkansaaja-aineistosta voidaan havaita, että lama on hiukan tasoittanut kokopäiväisten palkansaajien välistä tuloeroja vuonna 1991. Sama suuntaus on nähtävissä myös silloin, kun tarkastellaan sukupuolia omina ryhminään. Miehillä tuloerojen supistuminen oli voimakkaampaa kuin naisilla.

Palkansaajien tuloerojen kaventuminen on nähtävissä myös silloin, kun tuloeroja tarkastellaan tuloeroja mittaavilla mittareilla. Asetelmassa 1 esitetään yleisesti käytetyn tulojakomittarin, Gini-kertoimen arvot¹. Suurin syy kokopäiväisten palkansaajien tuloerojen supistumiselle löytyy tarkastelujoukon rajauksesta ja huippupalkkojen maksun (etenkin miehille) vähentymisestä. Kun tarkastelujoukkoa (kokopäiväiset palkansaajat) rajataan tulojen alapäästä ja huippupal-

kat ovat laman myötä jossain määrin leikkautuneet, tuloerojen supistuminen tuntuu luonnolliselta.

Sen sijaan palkkatulot ja saadut veronalaiset tulonsiirrot jakautuivat vuonna 1991 epätasaisemmin kuin edellisellä vuonna. Suuntaus näkyy hyvin sekä desiiilien tulo-osuuksissa että Gini-kertoimien arvoissa (asetelma 2). Suurin selitys tälle löytyy voimakkaasti kasvaneesta työttömyydestä, mikä on pudottanut palkansaajien tulotasoa heidän työttömäksi jäädessä.

Myös ennakonpidätyksen jälkeiset tulot jakautuivat vuonna 1991 selvästi epätasaisemmin kuin edellisellä vuonna. Myös ennakonpidätyksen (verotuksen) merkitys tuloerojen tasoittajana väheni. Osittain em. kehitystä selittänee marginaaliveroasteen selvä alentuminen tuloeroasteikon yläpäässä vuonna 1991.

Asetelma 1.
Kokopäiväisten palkansaajien tulo-osuudet desiiiliryhmittäin² sekä Gini-kertoimen arvot vuosina 1990 ja 1991

Desiili	Tulo-osuudet, %					
	Vuosi 1990			Vuosi 1991		
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset
I	5,2	5,1	5,8	5,3	5,2	5,7
II	6,6	6,5	7,2	6,6	6,5	7,2
III	7,2	7,3	7,9	7,3	7,2	8,0
IV	7,9	7,9	8,4	7,9	7,8	8,3
V	8,5	8,5	8,9	8,5	8,5	9,0
VI	9,3	9,2	9,5	9,2	9,3	9,5
VII	10,2	10,1	10,2	10,2	10,3	10,2
VIII	11,5	11,4	11,3	11,5	11,5	11,2
IX	13,4	13,5	13,0	13,4	13,5	13,1
X	20,3	20,6	18,0	20,1	20,2	17,9
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gini-kerroin	21,9	22,3	17,9	21,5	22,0	17,8

1 Gini-kertoimen suurin mahdollinen arvo on 1. Tällöin suurituloisin palkansaaja saisi kaikki tulot. Pienin mahdollinen Gini-kertoimen arvo on 0, jolloin kaikkien palkansaajien tulot olisivat yhtäsuuret. Asetelmissa 1 ja 2 Gini-kertoimien arvot on kerrottu sadalla.

2 Desiilit on muodostettu palkkatulojen mukaan.

Asetelma 2.
Palkkatulojen ja saatujen veronalaisten tulonsiirtojen sekä ennakonpidätyksen jälkeisten tulojen jakautuminen desiiliryhmittäin¹ vuosina 1990 ja 1991

Desiili	Tulo-osuudet, %			
	Palkat + saadut veronalaisten tulonsiirrot		Ennakonpidätyksen jälkeiset tulot	
	Vuosi 1990	Vuosi 1991	Vuosi 1990	Vuosi 1991
I	0,8	0,7	0,9	0,8
II	3,0	3,0	3,8	3,7
III	4,3	4,4	5,5	5,5
IV	5,9	6,0	6,9	6,9
V	8,0	7,9	8,6	8,5
VI	10,0	9,9	10,3	10,2
VII	11,8	11,6	11,9	11,6
VIII	13,7	13,5	13,5	13,2
IX	16,6	16,4	16,0	15,6
X	26,0	26,7	22,7	24,0
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0
Gini-kerroin	39,8	40,1	34,5	35,5

Teollisuustyöntekijät kärsineet voimakkaimmin työttömyydestä

Asetelmassa 3 kuvataan vuonna 1990 koko vuoden kokopäiväisesti työskentelevien palkansaajien kokemaa työttömyyttä vuonna 1991. Tarkastelujoukon muodostavat ne vuoden 1990 kokopäiväiset palkansaajat, jotka olivat työttömänä tai pakkolomalla vuonna 1991 vähintään kaksi viikkoa. Vuoden 1990 kokopäiväisistä palkansaajista noin 13 prosenttia (noin 190 000) oli työttömänä kaksi viikkoa tai enemmän vuoden 1991 aikana. Suhteellisesti voimakkaimmin työttömyys koetteli tekstiili- ja nahka-alan palkansaajia, sillä lähes 60 prosenttia vuoden 1990 kokopäiväisistä tekstiili- ja nahka-alan palkansaajista koki työttömyyttä vuonna 1991. Työttömyys koetteli myös muita teollisuuden työntekijäryhmiä varsin voimakkaasti.

Toimihenkilöt ja palvelualojen työntekijät selvisivät työttömyydestä selvästi vähemmällä, sillä heistä alle 10 prosenttia joutui kärsimään työttömyydestä vuonna 1991. Kaikkein parhaiten työttömyydestä selvisivät ylemmät toimihenkilöt vuonna 1991.

Neljä viidestä työttömyyttä kokemaan joutuneesta vuoden 1990 kokopäiväisestä palkansaajasta ilmoitti kuuluvansa johonkin ammattijärjestöön. Ammattijärjestön antamasta ansioturvasta huolimatta työttömyys romahduttaa työttömäksi joutuneen ansiot. Asetelmassa 3 on pyritty arvioimaan tulojen muutosta eräissä sosioekonomisissa ryhmissä, kun työttömyys iskee. Tarkastelujoukon keskimääräinen

Asetelma 3.
Vuonna 1990 kokopäiväiseksi palkansaajiksi luokiteltujen kokemaa työttömyyttä vuonna 1991 eri sosioekonomisissa ryhmissä

Sosioekonominen asema vuonna 1990	Työttömyyttä kokeneita		Vuoden 1990 keskimääräinen kuukausipalkka, 1000 mk	Työttömyyskorvaus kuukaudessa vuonna 1991, 1000 mk	Kuukausitulon muutos, %	Ammattiliittoon kuuluvuus, %
	1000 kpl	Osuus, %				
Ylemmät toimihenkilöt	16	6	11,5	4,9	-57	89
Alemmat toimihenkilöt	41	8	7,9	2,8	-65	80
Rakennustyöntekijät	21	35	10,0	4,3	-57	78
Tekstiili- ja nahka työntekijät	10	57	5,8	3,6	-38	86
Metallityöntekijät	28	33	9,2	4,2	-54	80
Muut teollisuustyöntekijät	37	30	8,6	3,4	-60	86
Palvelutyöntekijät	14	8	8,0	3,7	-54	73
Muut työntekijät	20	16	7,8	3,0	-62	75
Yhteensä	187	13	8,7	3,6	-59	81

1 Desiilit on muodostettu palkkatulojen ja saatujen veronalaisten tulonsiirtojen mukaan.

palkkatulo oli 8 700 markkaa kuukaudessa vuonna 1990. Heidän saamansa työttömyyskorvaus oli noin 3 600 markkaa kuukaudessa vuonna 1991. Siten kuukausiansiot putoivat työttömyyden johdosta keskimäärin 60 prosenttia.

Työttömyys pudottaa voimakkaimmin suurituloisten ja ammattiliittoihin kuulumattomien kuukausituloja, mikä näkyy myös asetelmassa 3. Sen sijaan matalituloisten liittoon kuuluvien palkansaajien kuukausitulot putoavat työttömyyden vaikutuksesta vähemmän (esim. tekstiilityöntekijät).

Ennakkotilaston laadinnan perusteista ja käsitteistä

Tämä julkaisu perustuu verohallituksesta saataviin työnantajien vuosi-ilmoitustietoihin (tulotiedot) sekä tulonjakotilaston omiin haastattelujen kautta keräämiin tietoihin. Julkaisu täydentää varsinaista tulonjakojulkaisua ja antaa nopeammin tietoja keskimääräisistä tuloista ja niissä tapahtuneista muutoksista palkansaajien osalta.

Tulonjakotilasto perustuu paneeliotokseen, missä sama kotitalous on mukana tutkimuksessa kahtena vuotena peräkkäin. Noin puolet tulonjaon kokonaisotoksesta vaihtuu vuosittain. Tulonjaon ennakkotilasto perustuu tulonjakotilaston siihen paneeliosaan, joka on ollut mukana varsinaisessa tulonjakotutkimuksessa jo edellisenä vuonna. Kuitenkin taulukossa 6 esitettävät eräiden ammattien keskimääräiset palkkatulot on laskettu tulonjaon kokonaisaineistosta.

Julkaisun taulukoissa esiintyvät keskimääräiset tulot on laskettu vuoden 1991 poikkileikkausaineistosta, kun taas tulomuutokset on laskettu paneeliaselman kautta. Tulomuutos siis kuvaa samojen henkilöiden kahden vuoden tulokehitystä. Kun vielä taulukoissa esiintyvät luokittelumuuttujat on kiinnitetty vakioksi kahden tarkasteluajankohdan välillä, saadaan varsin luotettavaa tietoa tuloissa tapahtuneista muutoksista. Siten taulukoissa olevat muutosprosentit on laskettu hieman suppeammasta aineistosta kuin keskimääräiset tulot.

Taulukoissa 1 - 5 on esitetty kokopäiväisten palkansaajien keskimääräiset palkkatulot, saadut veronalaiset tulonsiirrot ja ennakonpidätyksen jälkeiset tulot sekä tulokehitys sosioekonomisen luokan ja sukupuolen, sosioekonomisen luokan ja sektorin, läänin ja sukupuolen, toimialan ja sukupuolen sekä koulutuksen ja sukupuolen mukaan jaoteltuina. Tulokäsitteinä on palkkatulot ja saadut veronalaiset tulonsiirrot. Palkkatuloihin sisätty palkka pää- ja sivutoimesta, ylityökorvaukset sekä luontoisedut. Ennakonpidätyksen jälkeinen tulo saadaan kun em. tulojen summasta vähennetään niistä maksetut veroennakot. Taulukossa 6 esitetään eräi-

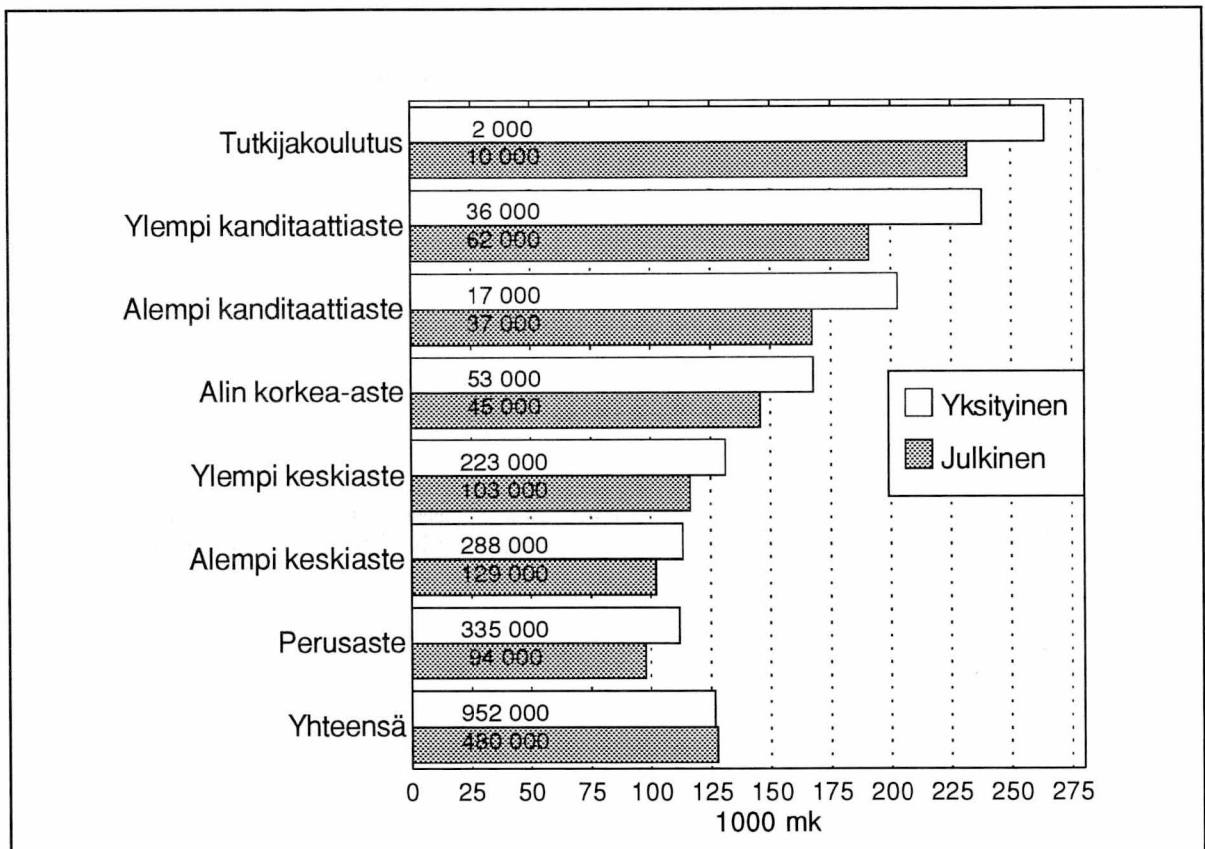
den ammattien keskimääräisiä vuosipalkkoja sekä niihin liittyviä kesquivirhearvioita, jotka on laskettu oletuksella, että havainnot on poimittu otokseen satunnaisotannalla. Tulonjakotilaston otos on kuitenkin kotitalouspohjainen otos, mikä poimitaan ositteittain (ositteita ovat alueosite ja sosioekonominen luokka). Siten esitettävät kesquivirhetiedot eivät ole täysin oikeaoppisesti laskettuja, mutta kuitenkin ne ovat suuntaa antavia ja hyviä aproksimaatioita todellisille keskiarvojen kesquivirheille.

Kokopäiväisiksi palkansaajiksi luokitellaan henkilöt, jotka haastattelussa ilmoittivat työskennelleensä kokopäiväisinä palkansaajina 12 kuukautta vuonna 1991. Palkallisia sairaslomakuukausia on hyväksytty korkeintaan 3 kuukautta. Haastattelussa saatuja henkilöiden toimintatietoja verrattiin rekistereistä saatuihin tulotietoihin. Tämän perusteella aineistosta rajattiin vielä ulkopuolelle sellaiset palkansaajat joiden palkkatulojen ja saatujen veronalaisten tulonsiirtojen summa jäi alle 42 540 markan¹.

Julkisyhteisöksi luetaan valtion-, kuntien- ja kuntainliittojen virastot ja laitokset, Ahvenanmaan maakuntahallinto sekä sosiaaliturvarahastot. **Yksityssektoriin** luetaan luonnollisesti yksityiset yritykset sekä julkiset liikeyritykset (myös valtioneemmistöiset), jotka myyvät tavaroitaan ja palveluksiaan yleisölle. Myös voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, valtionapulaitokset ja kaikki ulkomaiset talousyksiköt luetaan tässä yksityiseen sektoriin.

Koska tulonjakotilasto perustuu otokseen, sen tuloksiin sisältyy satunnaisvirhettä. Ryhmissä, joissa otokseen on tullut vähän havaintoja, satunnaisvirhe saattaa olla suuri ja tulokset sen vuoksi epävarmoja. Tämän vuoksi taulukoissa esitetään tiedot myös otokseen tulleiden henkilöiden lukumäärästä ryhmittäin. Mikäli ryhmään on otoksessa tullut vähemmän kuin 30 palkansaajaa, tietoja ei kyseisen ryhmän osalta julkaista.

¹ Vuoden 1990 raja 40 000 mk korotettuna ansiotasoindeksin muutoksella (kaikki palkansaajat).

Kuvio 1. Kokopäiväisten palkansaajien lukumäärä sekä keskimääräiset palkkatulot koulutusasteen ja sektorin mukaan

Tulonjaon ennakkotilasto 1991

Alustavia tietoja kokopäiväisten palkansaajien tuloista ja tulokehityksestä

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Statistics Finland

Income and consumption
1992:18

Tiedustelut - Förfrågningar

Pekka Ruotsalainen
(90) 17 341

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta – Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

50 mk

ISSN 0784-8420
= Tulot ja kulutus
ISSN 1235-5658